

Навчальна програма з позашкільної освіти
«Художня кераміка»
(початковий, основний та вищий рівні)
3 роки навчання

«Схвалено науково-методичною комісією з позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України» (протокол №2 від 29.06.2017) (лист ІМЗО від 18.07.2017 № 21.1/12-Г-399)

Автор:

Серков О. О. – керівник гуртка Рівненської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №28.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Напевно, на Землі практично немає народів, які б не використовували глину для створення посуду та прикрас. Найдавніші гончарні вироби, знайдені на території України, відносяться до Трипільської культури (2,5-2 тисячі років до нашої ери). Професія гончара шанувалася в усі часи і епохи однаково високо, не дивно, що образ Бога в Біблії вибраний як образ гончаря, який виліпив людину з глини.

Кераміка - неорганічні, неметалічні тверді вироби, підготовлені дією тепла з наступним охолодженням. Керамічними називають вироби і матеріали, що одержуються внаслідок спікання глини й їхніх сумішей з мінеральними додатками, а також оксидів і їхніх сполук.

Розробка навчальної програми з позашкільної освіти «Художня кераміка» обумовлена високим інтересом дітей та учнівської молоді до оволодіння традиційними техніками народних ремесел, бажанням створити свій власний виріб неповторним, оригінальним. Швидкість виготовлення виробів, простота у використанні та обробці, надійність у використанні – фактори, які захоплюють широке коло школярів.

В основу навчальної програми покладено основні вимоги Державного стандарту базової і повної середньої освіти (освітні галузі «Мистецтво», «Історія», «Художня культура», «Технології»); передбачено реалізацію в гуртках, секціях, творчих об'єднаннях художньо-естетичного напряму позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладів.

Програма є професійно орієнтованою за початковим (1 рік навчання)-144 год (4 год/тиждень), основним (1 рік навчання) - 180 год (5 год/тиждень) та вищим (1 рік навчання) - 214 год (6 год/тиждень) рівнями засвоєння навчального матеріалу. Розрахована на гуртківців молодшого та середнього шкільного віку (6-16 років).

Метою навчальної програми є створення умов для творчого розвитку дітей засобами декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема, художньої кераміки.

Для досягнення зазначеної мети передбачається виконання таких завдань:

- розвиток творчих та естетичних здібностей вихованців у процесі теоретичного навчання й виконання практичних робіт;
- набуття досвіду власної творчої діяльності, розвитку просторового і логічного мислення, уяви, потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні;
- формування самостійного вирішення завдань з виготовлення виробів з глини (спосіб обробки, планування, самоконтроль);
- розвиток стійкого інтересу до творчої діяльності;
- сприяння самореалізації особистості дитини та професійному самовизначенню вихованців.

Форма проведення занять – групова, з урахуванням індивідуальних можливостей і потреб кожної дитини.

Основний дидактичний принцип – навчання через наочно-практичну діяльність. В процесі реалізації програми необхідно використовувати наступні методи навчання: пояснювально-ілюстративний, розповідь, бесіда, робота з ілюстраціями, демонстрація, вправи на закріплення прийомів і техніки ліплення, практичні роботи репродуктивного і творчого характеру, методи мотивації і стимулювання, навчального контролю, взаємоконтролю і самоконтролю, ескізування і вибір кращого варіанту вирішення композиції, екскурсії.

У процесі теоретичного навчання учні одержують знання про матеріали, які використовуються для виготовлення декоративних виробів, їх обробка і оздоблення, знання технології обробки готового виробу, призначення і прийоми виконання робочих операцій, раціональну організацію праці.

Особлива увага приділяється засвоєнню в учнів знань і уявлень про мистецтво художньої кераміки, його історію та роль у житті людей, формуванню у дітей художньо-естетичного ставлення до дійсності, творчого пізнання світу, набуття таких якостей, як відчуття краси та гармонії.

Практичний матеріал дає вибір конкретних видів трудової діяльності, які дають змогу набути навички роботи з матеріалами, інструментами, обладнанням при виконанні робіт з художньої кераміки.

Заняття з композицій проводяться протягом усього навчального року по всіх розділах тематичного плану.

Окремі елементи загальних тем навчальної програми: організація робочого місця, безпека життя, користування інструментами та матеріалами, самообслуговування тощо є наскрізними. Отримані вихованцями знання, сформовані вміння та навички розвиваються на кожному занятті та в повсякденному житті.

Для оцінки результативності занять застосовуються попередній, поточний і підсумковий контроль. Попередній контроль включає в себе бесіду з гуртківцями та їх батьками; поточний – виконання творчих завдань для вивчення рівня засвоєння навчального матеріалу. В практичній діяльності

результативність оцінюється участю гуртківців у конкурсах та виставках, а також кількістю і якістю виготовлених робіт. Підсумковий контроль – підсумкові заняття, підготовка до виставки творчих робіт гуртківців, оформлення фотоальбому з кращими роботами.

Програма також передбачає участь вихованців у конкурсах, фестивалях, виставках, оскільки в процесі виконання різноманітних завдань діти розвивають гнучкість, образність, креативність мислення, логіку, уяву, а головне – вміння самостійно вибирати й ухвалювати рішення. Як результат – вихованці отримують потужний стимул до саморозвитку, творчого пошуку та розширення кругозору.

Програма є орієнтовною, а тому керівник колективу може вносити зміни та доповнення до її змісту, враховуючи умови. Кількість годин та їхній розподіл за темами програми теж є орієнтовними.

Початковий рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	-	2
Розділ 1. Українська народна кераміка	2	2	4
1.1 Мистецтво кераміки на Україні	1	1	2
1.2. Матеріалознавство	1	1	2
Розділ 2. Рельєф у скульптурі	8	24	32
2.1. Рельєфні композиції	8	24	32
Розділ 3. Декорування керамічних виробів	2	6	8
3.1. Рельєфний декор	1	3	4
3.2. Розпис	1	3	4
Розділ 4. Скульптура малих форм	8	24	32
4.1. Статуетка	3	9	12
4.2. Сувенір	3	9	12
4.3. Дизайн	2	6	8
Розділ 5. Український керамічний посуд	2	6	8
5.1. Спирально-джугова техніка ліплення	1	3	4
5.2. Ліплення з глиняного пластику	1	3	4
Розділ 6. Кругла скульптура	13	39	52
6.1. Зооморфна пластика	7	21	28
6.2. Казкові герої	3	9	12
6.3. Керамічна іграшка з рухомими	3	9	12

елементами			
Розділ 7. Масові заходи	-	4	4
7.1. Екскурсії, конкурси, виставки	-	4	4
Підсумок	2	-	2
Разом	41	103	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Зовнішній вигляд вихованців, форма одягу. Правила безпеки. Організація робочого місця. Перегляд робіт гуртківців, виготовлених у попередні роки.

Розділ 1. Українська народна кераміка (4 год.)

1.1. Мистецтво кераміки в Україні (2 год.)

Теоретична частина. Історія зародження мистецтва кераміки на Україні. Твори керамічного мистецтва як невід'ємна частина традиційної національної культури.

Гончарство в епоху неоліту. Трипільська кераміка. Ранньослов'янська кераміка.

Українська кераміка і західноєвропейське мистецтво. Псевдомайолика. Орнамент у техніці штампу.

Українська кераміка і східне мистецтво. Технологія виробництва полив'яної кераміки. Техніка полив'яного розпису.

Археологічні експедиції. Колекції кераміки.

Практична частина. Робота з матеріалами інтернет-мережі, ілюстративним та роздатковим матеріалом.

1.2. Матеріалознавство (2 год.)

Теоретична частина. Глина: склад, властивості. Поняття пластичності. Суміші глин з водою. В'язкість, усадка глини. Способи заготівлі глини для ручного ліплення.

Правила підготовки та зберігання глини.

Інструменти, матеріали та прилади, необхідні для роботи.

Практична частина. Дослідження властивостей глини: вправи зі стеками різних за формою та призначенням для утворення фактури та на трансформацію шматка глини.

Розділ 2. Рельєф у скульптурі (32 год.)

2.1. Рельєфні композиції (32 год.)

Теоретична частина. Рельєф: поняття, виміри, види: барельєф, горельєф, контррельєф.

Художній рельєф і сучасність. Маскарон, види маскарон.

Композиція рельєфу, ритм, колір, світлотіньове компонування. Фактура поверхні. Фактурні показники.

Практична частина. Ліплення композицій: «Чарівна абетка», «Метелик», «Фрукти», «Рибки з акваріуму», «Новорічна маска», «Шоколадка», «Пейзаж», «Перші квіти».

Розділ 3. Декорування керамічних виробів (8 год.)

3.1. Рельєфний декор (4 год.)

Теоретична частина. Поняття, види, особливості рельєфного декорування керамічних виробів.

Керамічні оздоблювальні матеріали: класифікація, загальні властивості.

Барельєф і контррельєф.

Практична частина. Оздоблення виробу рельєфним декором. «Сердечко».

3.2. Розпис (4 год.)

Теоретична частина. Український декоративний розпис. Декоративна кераміка Опішні, Косова.

Принцип стилізації та декоративне зображення елементів.

Ескізи для кераміки.

Практична частина. Замальовування елементів українського декоративного розпису керамічних виробів.

Вправи на стилізацію пташки «Павич» у трьох варіантах в декоративний мотив; складання стрічкової, сітчастої і дзеркально-симетричної композиції.

Розділ 4. Скульптура малих форм (32 год.)

4.1. Статуетка (12 год.)

Теоретична частина. Скульптура. Види скульптури. Мініатюра в скульптурі.

Декоративна скульптура народних майстрів. Техніки та технології виготовлення народної керамічної іграшки.

Практична частина. Оволодіння прийомами створення пластично конструктивної форми керамічної іграшки. Ліплення скульптурних мініатюр: «Гусінь», «Сова», «Равлик».

4.2. Сувеніри (12 год.)

Теоретична частина. Сувенір: поняття, види, звичаї. Загальні та історичні відомості. Найдавніші українські сувеніри.

Практична частина. Виготовлення сувенірів: «Підкова «На щастя», «Чарівні дзвіночки», «Великодній кошик» та за власним задумом.

4.3. Дизайн (8 год.)

Теоретична частина. Дизайн: поняття, функції, види, мета та об'єкт.

Методи пошуку дизайнерських рішень.

Практична частина. Вільне ліплення новорічно-різдвяних сувенірів; «Незвичайний телефон».

Розділ 5. Український керамічний посуд (8 год.)

5.1. Спирально-джугова техніка ліплення (4 год.)

Теоретична частина. Гончарство. Український традиційний посуд у сучасній інтерпретації. Маса та об'єм.

Практична частина. Ліплення «Глечика».

5.2. Ліплення з глиняного пласту (4 год.)

Теоретична частина. Пластова техніка або текстильна кераміка: історичний огляд, зразки роботи українських майстрів-гончарів та майстрів розпису.

Способи приготування пласта. Інструменти для ліплення.

Практична частина. Ліплення «Куманця».

Розділ 6. Кругла скульптура (52 год.)

6.1. Зооморфна пластика (28 год.)

Теоретична частина. Народна зооморфна кераміка. Стилізація форм птахів і тварин. Особливості будови простих форм на площині.

Способи копіювання зразків. Техніки: наліпного декорування малих форм (тварин і птахів); розкачування; відсікання від цілого; накладання частин зображення

Практична частина. Ліплення за зразками природи: «Чарівний Вужик», «Морська зірочка», «Слоненя», «Черепашка», «Павучок», «Мишеня», «Жирафа».

6.2. Казкові герої (12 год.)

Теоретична частина. Українські казки як популярний фольклорний жанр. Герої казок. Види казок.

Практична частина. Вільне ліплення: «Сніговик», «Золота рибка», «Віні Пух».

6.3. Керамічна іграшка з рухомими елементами (12 год.)

Теоретична частина. Керамічна іграшка з рухомими елементами: поняття, коротка історія, класифікація, символіка. Керамічні іграшки регіонів України.

Музеї іграшок.

Матеріали, обладнання та інструменти.

Практична частина. Вільне ліплення керамічних іграшок. Ліплення іграшок «Автомобіль», «Декоративний годинник», «Літак».

Розділ 7. Масові заходи (4 год.)

7.1. Екскурсії, конкурси, виставки (4 год.)

Практична частина. Відвідування тематичних виставок, музеїв. Організація і проведення творчих виставок робіт гуртківців; зустрічі з народними майстрами.

Підсумок (2 год.)

Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

- *Вихованці мають знати і розуміти:*
- види кераміки та історію її розвитку;
- правила з техніки безпеки під час роботи з пластичними масами, глиною, інструментами та обладнанням;
- види інструментів, їх властивості та використання;
- основні види образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва.

- *Вихованці мають уміти і застосовувати:*
- розрізняти види кераміки;
- обережно та охайно працювати з інструментами, матеріалами та обладнанням під час роботи в майстерні;
- обробляти глину та готувати її до роботи та випалювання;
- підбирати матеріали;
- виконувати шаблони, ескізи та користуватися ними;
- сприймати різноманітність форм та кольорів.

Вихованці мають набути досвід:

- набути власний початковий практичний досвід у процесі створення художніх образів.
- виготовлення виробів зі шматка глини, з пласта, кільцями, джгутиком тощо.

Основний рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	-	2
Розділ 1. Українська народна кераміка	2	2	4
1.1 Мистецтво кераміки на Україні	1	1	2
1.2. Матеріалознавство	1	1	2
Розділ 2. Рельєф у скульптурі	7	28	35
2.1. Рельєфні композиції	7	28	35
Розділ 3. Декорування керамічних виробів	3	12	15
3.1. Рельєфний декор	1	4	5
3.2. Розпис	2	8	10
Розділ 4. Скульптура малих форм	6	24	30
4.1. Статуетка	1	4	5
4.2. Сувенір	3	12	15

4.3. Дизайн	2	8	10
Розділ 5. Український керамічний посуд	6	24	30
5.1. Спирально-джутова техніка ліплення	3	12	15
5.2. Ліплення з глиняного пласта	3	12	15
Розділ 6. Кругла скульптура	12	48	60
6.1. Зооморфна пластика	9	36	45
6.2. Казкові герої	2	8	10
6.3. Керамічна іграшка з рухомими елементами	1	4	5
Розділ 7. Масові заходи	-	2	2
7.1. Екскурсії, конкурси, виставки	-	2	2
Підсумок	2	-	2
Разом	40	140	180

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Зовнішній вигляд вихованців, форма одягу. Правила безпеки. Організація робочого місця. Перегляд робіт гуртківців, виготовлених у попередні роки.

Розділ 1. Українська народна кераміка. (4 год.)

1.1. Мистецтво кераміки в Україні (2 год.)

Теоретична частина. Розвиток мистецтва кераміки на Україні.

Осередки української кераміки та приманні ним декоративні особливості орнаменту.

Кераміка Київщини: прикметні ознаки дибинецьких та васильківських гончарних виробів.

Кераміка Полтавщини: опішнянська гончарна пластика, історія, технологія, розпис, основні групи виробів. Майстри опішнянської школи художньої кераміки. Опішнянська кераміка у творах мистецтва.

Практична частина. Робота з матеріалами інтернет-мережі, ілюстративним та роздатковим матеріалом.

1.2. Матеріалознавство (2 год)

Теоретична частина. Керамічні маси. Майоліка. Фаянс. Фарфор.

Ручні способи формування керамічних виробів.

Інструменти, матеріали та прилади, необхідні для роботи.

Практична частина. Тренувальні вправи на оволодіння методикою ліплення з глини: розкачування, відтягування, наліплювання, штампування, продавлювання.

Розділ 2. Рельєф у скульптурі (35 год.)

2.1. Рельєфні композиції (35 год.)

Теоретична частина Декоративні глиняні форми. Технологія виготовлення, основні прийоми ліплення.

Види декоративного рельєфу, поняття декоративного пластику.

Практична частина. Виготовлення заготовки спрощеної декоративної форми.

Ліплення композицій «Осінній калейдоскоп», композиція «Веселі соняшники», «Дари осені. Овочі», панно «Рідна домівка», панно «Троянди», «Українське село», «Ваза з квітами».

Розділ 3. Декорування керамічних виробів (15 год.)

3.1. Рельєфний декор (5 год.)

Теоретична частина. Способи декорування поверхні керамічного виробу (наліпний, комбінований, гравірування, кальовка, фляндрівка, декорування різними матеріалами). Особливості створення образу. Колір як характеристика образу. Єдність форми і кольору.

Практична частина. Дослідницькі вправи на комбінування різних елементів декору.

Моделювання форми об'ємно-просторової композиції з наступним декоруванням. «Баранчик».

3.2. Розпис (10 год.)

Теоретична частина. Прийоми розпису керамічного виробу: лощіння, замивка, фляндрівка, пастилаж, мраморизація за допомогою піпетки, пензликів, паличок, стеків, щіток тощо).

Традиційні розписні вироби народних майстрів.

Орнаментальна символіка керамічних виробів.

Правила нанесення ангобів і фарб.

Практична частина. Декорування виробів колірною гамою ангобів. Ліплення виробів: свічник з елементами орнаменту, «Великодня писанка».

Розділ 4. Скульптура малих форм (30 год.)

4.1. Статуетка (5 год.)

Теоретична частина. Анімалістичий жанр: поняття, коротка історія.

Способи зображення фігур тварин з використанням декоративних елементів.

Практична частина. Вільне ліплення фігур тварин.

4.2. Сувеніри (15 год.)

Теоретична частина. Традиційні українські сувеніри, їх символіка.

Керамічні сувеніри, їх відмінні риси.

Практична частина. Виготовлення та декорування сувенірів: «Дзвони України», «Український традиційний свистунець», День Матері.

4.3. Дизайн (10 год.)

Теоретична частина. Кераміка - як об'єкт дизайну. Естетична цінність та функціональність керамічних виробів.

Практична частина. Вільне ліплення сувенірів; медалей, барельєфів, «Знаків Зодіаку».

Розділ 5. Український керамічний посуд (30 год.)

5.1. Спирально-джугова техніка ліплення (15 год.)

Теоретична частина. Поняття простих геометричних тіл. Характерні особливості їх будови та пропорційних співвідношень між окремими структурними елементами.

Практична частина. Ліплення посуду: «Чашка», «Горщечок для квітів», «Чарівний мішечок».

5.2. Ліплення з глиняного пласти (15 год.)

Теоретична частина. Пластичний образ в скульптурних композиціях. Поетапність в реалізації творчого задуму. Технологія вирізання з пласти.

Практична частина. Ліплення «Декоративної підставки для олівців», «Скриньки декоративної», «Тарілки».

Розділ 6. Кругла скульптура (60 год.)

6.1. Зооморфна пластика (45 год.)

Теоретична частина. Пропорції виробів, природних утворень та їх видозміна. Способи передачі стану та настрою.

Ліплення іграшок на конусній, циліндричній основі.

Практична частина. Ліплення за зразками природи: «Песик», «Жабеня», «Такса», «Тигр», «Птахи України», «Пес на полюванні», «Скорпіон», «Мавпочка», «Папуга».

6.2. Казкові герої (10 год.)

Теоретична частина. Особливості будови простих малих форм в круглій скульптурі. Способи копіювання.

Прийоми та правила ліплення.

Практична частина. Вільне ліплення: «Дід Мороз», «Зайчик-стрибунець».

6.3. Керамічна іграшка з рухомими елементами (5 год.)

Теоретична частина. Конструювання іграшок з рухомими елементами. Елементи графічної грамоти.

Декорування іграшок. Символіка розпису. Обрядовість.

Практична частина. Вільне ліплення керамічних іграшок. Ліплення іграшки «Декоративна корівка».

Розділ 7. Масові заходи (2 год.)

7.1. Екскурсії, конкурси, виставки (2 год.)

Практична частина. Відвідування тематичних виставок, музеїв. Організація і проведення творчих виставок робіт гуртківців; зустрічі з народними майстрами.

Підсумок (2 год.)

Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- властивості глини;
- особливості роботи з глиною;
- послідовність роботи в різних пластичних техніках технологію і послідовність обробки глини та підготовку її до випалювання;
- прийоми формування виробів з глини (веретенця, куля, краплина, качалочка, джгутик);
- види та способи обробки і декорування виробів з глини та інших пластичних мас;
- використання глини та застосування керамічних виробів у повсякденному житті.

Вихованці мають уміти і застосовувати:

- на базі основних кольорів утворювати відтінки;
- передавати кольорами настрій;
- працювати ножем, стеклом, пензлем.
- користуватися основними прийомами формування виробів з глини (створювати вироби зі шматка глини, з пласта, кільцями тощо);
- застосовувати декор відповідно форми та поєднувати у декорванні рельєф і розпис;
- використовувати отримані знання і навички у повсякденному житті.

Вихованці мають набути досвід:

- роботи в різних пластичних техніках.
- декорування поверхні виробу;
- сушіння робіт та підготовки їх до випалювання.

Вищий рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	-	2
Розділ 1. Українська народна кераміка	2	2	4
1.1 Мистецтво кераміки на Україні	1	1	2
1.2. Матеріалознавство	1	1	2
Розділ 2. Рельєф у скульптурі	5	25	30
2.1. Рельєфні композиції	5	25	30
Розділ 3. Декорування керамічних виробів	6	30	36
3.1. Рельєфний декор	2	10	12
3.2. Розпис	4	20	24
Розділ 4. Скульптура малих форм	9	45	54
4.1. Статуетка	3	15	18
4.2. Сувенір	3	15	18
4.3. Дизайн	3	15	18
Розділ 5. Український керамічний посуд	7	35	42
5.1. Спирально-джгутова техніка ліплення	-	18	18
5.2. Ліплення з глиняного пласта	4	20	24
Розділ 6. Кругла скульптура	7	35	42
6.1. Зооморфна пластика	3	15	18

6.2. Казкові герої	2	10	12
6.3. Керамічна іграшка з рухомими елементами	2	10	12
Розділ 7. Масові заходи	-	2	2
7.1. Екскурсії, конкурси, виставки	-	2	2
Підсумок	2	-	2
Разом	37	177	214

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Зовнішній вигляд вихованців, форма одягу. Правила безпеки. Організація робочого місця. Перегляд робіт гуртківців, виготовлених у попередні роки.

Розділ 1. Українська народна кераміка. (4 год.)

1.1. Мистецтво кераміки в Україні (2 год.)

Теоретична частина. Розвиток мистецтва кераміки на Україні.

Осередки української кераміки та приманні ним декоративні особливості орнаменту.

Гуцульська (косовська) кераміка: історія, техніка виготовлення керамічних виробів – «ритування». Майстри гончарної справи.

Гаварецька кераміка. Майстри-гончарі.

Практична частина. Робота з матеріалами інтернет-мережі, ілюстративним та роздатковим матеріалом.

1.2. Матеріалознавство (2 год)

Теоретична частина. Спінання й вогнетривкість. Загальний цикл виготовлення керамічних виробів.

Технологічні процеси, які відбуваються з глиною під час сушки й випалу.

Особливості обробки глини і її забарвлення під час обпалів.

Інструменти, матеріали та прилади, необхідні для роботи.

Практична частина. Виготовлення виробів простих геометричних форм на прикладі овочів та фруктів, узагальнених форм за зразком виробів народних майстрів.

Розділ 2. Рельєф у скульптурі (30 год.)

2.1. Рельєфні композиції (30 год.)

Теоретична частина. Закони композиції. Взаємодія елементів композиції з фоном. Технічні, художні та композиційні особливості створення тематичної композиції.

Практична частина. Дослідницькі вправи на комбінування різних елементів композиції.

Декорування виробів рельєфним та гладким способом.

Ліплення рельєфного натюрморту «Дари природи», композицій «Вечори на хуторі...», «Млин», «Автопортрет», «Кухар».

Розділ 3. Декорування керамічних виробів (36 год.)

3.1. Рельєфний декор (12 год.)

Теоретична частина. Методика створення фігурних елементів малого розміру та способи їх детальної проробки.

Поетапність у формуванні та декоруванні.

Техніка наліпного декорування.

Елементи рослинного походження в композиціях.

Практична частина. Ліплення композиції «Великодні мотиви», тарілки з елементами наліпного декору.

3.2. Розпис (24 год.)

Теоретична частина. Петриківська кераміка.

Майстри петриківського розпису.

Техніка виконання і особливості розпису. Типи мазків.

Практична частина. Вправи на відпрацювання типів мазків петриківського розпису, стилізацію рослинних елементів у декоративний мотив.

Виготовлення панно за мотивами петриківського розпису.

Розділ 4. Скульптура малих форм (54 год)

4.1. Статуетка (18 год)

Теоретична частина. Геометричні засоби стилізації зображення фігури людини. Послідовність створення стилізованих фігур людини.

Практична частина. Ліплення скульптурних мініатюр: «Катерина», «Кобзар», «Клоун».

4.2. Сувенір (18 год)

Теоретична частина. Класифікація і споживчі властивості сувенірів. Вимоги до якості сувенірів.

Конструкційні матеріали та технологічні особливості.

Практична частина. Виготовлення сувенірів з наступним декоруванням: сувенір-брелок «Пан Коцький», сувенір-подарунок «Мамі», «Козак».

4.3. Дизайн (18 год)

Теоретична частина. Сучасне українське гончарство і дизайн.

Практична частина. Вільне ліплення. Свічник «Казковий будинок», скарбничка «Гаманець», свічник «Батьківська хата».

Розділ 5. Український керамічний посуд (42 год.)

5.1. Спірально-джугова техніка ліплення (18 год.)

Теоретична частина. Поняття про предмети комбінованої форми. Твори Івана Бобкова, Максима Купця, Михайла Пошивайла, Ольги Гаврилової.

Практична частина. Ліплення посуду: «Діжка меду», «Проект вази», горщик для квітів «Берізка»; декоративного натюрморту з елементами побутових предметів.

5.2. Ліплення з глиняного пласти (24 год.)

Теоретична частина. Об'ємні, живописні та графічні зображення як декор поверхні керамічних виробів. Поєднання пластового методу ліплення і живописного декору у процесі виготовлення керамічних виробів.

Природні матеріали в емоційно-образній характеристиці виробу.

Практична частина. Ліплення «Рюкзачка», підставки для олівців «Дубочки», горщечка для квітів «Джинси», скриньки «Криниця».

Розділ 6. Кругла скульптура (42 год.)

6.1. Зооморфна пластика (18 год.)

Теоретична частина. Художній образ в творах професійного та народного мистецтва.

Практична частина. Ліплення за зразками природи: «Кошеня», «У кошику», «Мавпа».

6.2. Казкові герої (12 год.)

Теоретична частина. Сюжетна композиція в скульптурі. Зв'язок стародавніх художніх традицій з сучасними. Деталі в скульптурі.

Практична частина. Вільне ліплення: «Поросятко», «Щуця в капелюсі».

6.3. Керамічна іграшка з рухомими елементами (12 год.)

Теоретична частина. Глиняні забави. Прийоми і технічні засоби формування виробів. Шаблони для іграшок з рухомими елементами.

Практична частина. Вільне ліплення керамічних іграшок. Ліплення іграшок «Різдвяний вертеп», «Музичні інструменти».

Розділ 7. Масові заходи (2 год.)

7.1. Екскурсії, конкурси, виставки (2 год.)

Практична частина. Відвідування тематичних виставок, музеїв. Організація і проведення творчих виставок робіт гуртківців; зустрічі з народними майстрами.

Підсумок (2 год.)

Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- особливості виготовлення та оздоблення виробів;
- основи декоративно-художньої естетики;
- різновиди національного декоративного-прикладного мистецтва;
- порядок виконання найпростіших композицій, орнаментів.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- виготовляти вироби з глини;
- виконувати композиції за програмою та власним задумом;
- аналізувати виготовлені роботи;
- створювати ескізи та наносити їх на кераміку;
- змішувати кольори та утворювати нові відтінки.

Вихованці мають набути досвід:

- роботи в різних пластичних техніках;
- створення власних художніх образів.
- виготовлення різних видів посуду та традиційної української іграшки;
- декорування виробів ангобами, наліпним орнаментом, рельєфом.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№ з/п	Найменування обладнання/матеріалів	Кількість
1.	Гончарна глина	300 кг
2.	Керамічні емалі	5 наборів
3.	Керамічні ангоби	5 наборів
4.	Стеки	15 наборів
5.	Дощечки для ліплення	15 шт.
6.	Пензлі різних розмірів з штучних матеріалів	15 наборів
7.	Пензлі білячі різних розмірів	15 наборів
8.	Скалка	15 шт.
9.	Палітра пластмасова	15 шт.
10.	Дерев'яні палички	15 шт.
11.	Піпетки для розпису	15 шт.
12.	Зразки ілюстрацій керамічних, гончарних виробів та скульптурних фігурок з природних матеріалів	За навчальними темами
13.	Ілюстративний ряд скульптур	За навчальними темами
14.	Пам'ятка з алгоритмом технологічного процесу створення роботи	1 шт.
15.	Репродукції робіт скульпторів, керамістів, гончарів	За навчальними темами

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво: Навч. Посібник. / Є.А. Антонович, Захарчук – Чугай, М. Станкевич. – Л.Світ, 1993. — 272 с. – ISBN 5-11-000863-9.
2. Горошко Н.А. Зображувальна діяльність у навчальних закладах. / Н. Горошко. – Х.: Ранок, 2007. – 224 с. – ISBN: 978-966-672-196-2.
3. Крутенко Н.Г. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – Київ: Либідь, 2002. –252 с. – ISBN 966-06-0240-5.
4. Ллимос А.О. Пластилин. Чудесные поделки. / А. Ллинос. – Х.: Книжный клуб «Семейного досуга», 2006. – 32 с.
5. Ллимос А.О. Глина. Чудесные поделки. / А. Ллинос. – Х.: Книжный клуб «Семейного досуга», 2006. – 32 с. – ISBN: 966-343-391-4.
6. Пометун О.І. Методика викладання образотворчого мистецтва в школі. / О. Пометун. – К.: Генеза, 2006. – 328 с.
7. Романець Т.А. Стародавні витоки мистецтва української народної кераміки: Навч. посібник для вузів / Т. Романець. – Київ : Просвіта, 1996 . – 207 с. – ISBN 966-7115-10-0.
8. Фесенко Л.В. Образотворче (візуальне) мистецтво. / Л.Фесенко. – Харків: Ранок, Веста, 2004. – 382 с. – ISBN 966-341-423-8.
9. Федій Н.М. Програма гуртка «Прикрась свій дім». – Методичні рекомендації щодо організації змісту навчально-виховного процесу в закладах освіти Київщини в 2003-2004 н.р. / Н. Федій. – Б.Ц.: КОІПОПК, 2003. – с.360 – 369.

Інтернет-джерела

1. <http://goncharstvo.kiev.ua>
2. <http://glek.com.ua>
3. <http://iterra.org.ua>
4. <http://ceramica.ukrwest.net>
5. <http://darun.com.ua>
6. <http://ceramat.com.ua>
- 7.